

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
MICHAEL MALLIA**

Seduta tad-19 ta' Dicembru, 2006

Avviz Numru. 171/2004

Gutenberg Press Limited [C 8936]

vs

**Mario Camilleri [ID 903050M] ezercenti l-kummerc taht
l-isem "Light Sound Vision"**

Il-Qorti,

Rat l-avviz ipprezentat mis-socjeta' attrici fit-30 ta' Marzu, 2004 fejn talbet lil din il-Qorti ghall-kundanna tal-konvenut ghall-hlas, in linea ta' danni, s-somma ta' elf, hames mija u disgha u erbghin lira Maltin u disgha u hamsin centezmu (Lm1,549.59) rapprezentanti ammont addizzjonali illi s-socjeta' attrici kellha tinkorri sabiex tottjeni l-prodott, ossia lampi illi l-konvenut kien biegh lis-socjeta' attrici izda illi huwa naqas illi jikkonsenja fit-terminu prefiss fil-"client confirmation order" (Dok. A) imhejji minnu stess. Nonostante illi gie nterpellat sabiex jikkonsenja l-prodott

mibjugh u sussegwentement sabiex ihallas is-somma fuq indikata (Dok. B – Dok. F) huwa baqa' inadempjenti.

Is-socjeta' attrici qed titlob illi jkun ikkundannat jirrifondi cekk fl-ammont ta' hames mija, tlieta u disghin lira Maltin u tnejn u erbghin centezmu (Lm593.42) illi hija kienet hallsitu bhala depozitu fuq l-ordni u f'kaz illi dan issarraff jew jissarraff, jirrifondi din is-somma lis-socjeta' attrici.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju li gie pprezentat kontestwalment ma' l-avviz ghas-smiegh u bl-imghax bit-tmienja fil-mija (8%) fis-sena mid-data tal-prezentata ta' l-avviz sad-data tal-pagament effettiv, kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-Nota ta' l-Eccezzjonijiet tal-konvenut Mario Camilleri fejn eccepixxa:

1. Illi t-talbiet tas-socjeta' attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi l-konvenut m'huwiex il-legittimu kontraddittur stante illi m'ghandu l-ebda relazzjoni guridika personalment tas-socjeta' attrici, izda kull darba li kkomunika mas-socjeta' attrici ghamel dan bhala direttur ta' l-ITC Ltd, li hija s-socjeta' ITC Ltd li tuza bhala trade name Light Sound Vision u mhux l-konvenut personalment;
2. illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-konvenut ma kkawza l-ebda danni lis-socjeta' attrici stante illi ta' l-ahhar hallset il-prezz gust tal-prodotti li riedet, u kuntrarjament din l-azzjoni saret in male fede stante illi dan hu tentattiv sabiex is-socjeta' attrici tiehu vantagg ta' zball li sar meta gie kkwotat prezz hazin lilha. Meta l-konvenut induna b'dan l-izball, hu informa lis-socjeta' attrici b'dan l-izball genwin, offra li jikkancella l-ordni jew ibiegh l-oggetti b'discount, izda certament mhux il-prezz zbaljat;
3. illi l-Artikolu 1347 tal-Kodici Civili jistabilixxi li l-bejgh isir meta jkun hemm ftehim li l-oggett u l-prezz jigu mifthiema bejn iz-zewg partijiet, izda hemm prezunzjoni li ma jkun hemm l-ebda zball la fl-oggett u l-anqas fil-prezz u meta jkun hemm zball b'hekk il-bejgh ma jsehax;
4. illi l-kunsens tal-konvenut kien vizzjat minhabba zball a tenur ta' l-Artikolu 975 u 976 tal-Kodici Civili;

Kopja Informali ta' Sentenza

5. salvi Eccezzjonijiet ulterjuri.

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha tal-kawza;

Ikkunsidrat:

Illi din il-kawza tirrigwarda talba tas-socjeta' attrici illi l-konvenut jirrifondi l-flus zejda li s-socjeta' hallset meta kienet kostretta tixtri ammont ta' lampi kompjuterizzati u sofisticati minn azjenda ohra wara li l-konvenut kien naqas li jikkonsenja l-lampi li s-socjeta' attrici kienet ordnat, u hallset depozitu, minghandu.

Qabel ma l-Qorti tghaddi biex tikkonsidra l-meritu, trid tiddisponi mill-ewwel eccezzjoni tal-konvenut illi jghid illi ma kienx il-legittimu kontradittur, dan il-ghaliex huwa dejjem innegozja taht isem is-socjeta' ITC Ltd. u mhux kif gie ccitat fl-avviz.

Ikkonsidrat:

Il-konvenut Mario Camilleri xehed illi huwa direttur tas-socjeta' ITC Ltd., pero' huwa jinnegozja wkoll taht l-isem Light Sound & Vision, li hija parti mill-ITC group.

Il-Qorti rat id-dokumenti illi hemm fl-atti u dawn kollha jirreferu ghal-Light Sound & Vision. Filwaqt illi huwa minnu li tezisti s-socjeta' ITC Ltd., li taghha l-konvenut huwa direttur, pero' huwa jopera wkoll taht l-isem Light Sound & Vision u hija taht din l-ahhar nomenklatura illi huwa baghat ghall-konferma ta' l-ordni mamghula mis-socjeta' attrici, liema konferma tinsab a fol, 2 tal-process. Ghalhekk, il-Qorti jidhrilha li l-konvenut gie citat korrettament, anki fejn jirrigwarda lilu personalment. Hawhekk, taghmel referenza ghall-kawza fl-ismijiet Mirabelle Distributors Limited vs Emanuel Zammit, deciza mill-Qorti ta' l-Appell sede Inferjuri fis-16 ta' Dicembru 2002 fejn il-Qorti qalet illi saru frekwenti l-kawza fejn persuna azzjonata ghall-hlas tinheba wara l-eccezzjoni illi

ma kienx il-legittimu kontradittur. Kif gie osservat, “Certi kazijiet huma ovvjji, ohrajn huma mhux daqshekk ovvjji, fejn hemm dubju pero' wiehed kellu jipprezumi li persuna li qeda tikkuntratta kienet hekk qeda taghmel f'isimha proprio.” [Lawrence Formosa Et Noe vs Sivio Felice Appell 6 ta' Ottubru, 1999]

Il-Qorti wisq tissuspetta li din l-eccezzjoni saret sabiex il-konvenut jipprova jsib xi skuza u jinheba wara d-dell ta' kumpanija b'risponsabbilita' limitata. Pero', tenut kont id-dokumenti illi hemm esebiti fl-atti, il-Qorti hija tal-fehma illi fin-negozjati tieghu mas-socjeta' attrici, il-konvenut ma kienx car taht liema kumpanija jew kappa kien qiegheed jinnegozja. Allura fl-isfond tat-taghlim fuq imsemmi, kif ukoll il-gurisprudenza kkwotata mill-istess socjeta' attrici fin-Nota ta' l-Osservazzjonijiet taghha, il-Qorti ssib illi din l-ewwel eccezzjoni m'ghandhiex fundament u timmerita illi tkun michuda.

Ikkunsidrat:

Ghal dak illi jirrigwarda l-meritu, irrizulta mill-provi li xi zmien qabel Awissu, 2003, is-socjeta' attrici thajjret tinstalla sistema ta' dawl sofistikat u kompjuterizza ghall-istabbiliment taghha maghruf bhala “Gutenberg Press”. Is-socjeta' attrici qabbdet lill-Inginiera Camilleri & Cuschieri sabiex huma jippreparaw *tender* fejn min kien fin-negozju seta' jikkompeti ghall-ahjar prezz ghall-installazzjoni tas-sistema rikjesta.

Irrizulta illi l-konvenut taht l-isem Light Sound & Vision tefa' offerta illi kienet l-irhas u tenut kont il-kwalita' tax-xoghol illi kien ser jigi nstallat l- Inginiera Camilleri & Cuschieri irrakomandaw lis-socjeta' attrici illi huma jaccettaw l-offerta tal-konvenut. Hekk sar, u l-ordni gie konfirmata permezz tad-dokument a fol. 2 tal-process bid-data ta' l-4 ta' Awissu 2003. Ma' dan id-dokument intbaghat ukoll cekk ta' depozitu kif mitlub fil-*client confirmation order* fuq imsemmija.

Jidher illi l-konvenut jew is-socjeta' tieghu ma hadux azzjoni mmedjata u din l-ordni baqghet ghandhom

minghjar reklam. Fil-15 ta' Awissu, 2003 il-konvenut u s-socjeta' tieghu kellhom ix-*shut down*, li dam sal-25 ta' Awissu 2003. Kien hawnhekk, illi jidher li ndunaw b'xi zball fil-kwotazzjonijiet taghhom, u b'ittra datata 26 ta' Awissu 2003, [fol. 34], il-konvenut informa lis-socjeta' attrici illi kien qed jirtira l-offerta minhabba virus fil-kompjuter illi ma ndikax sew il-prezz ta' l-oggett illi kien mifthiem. Fix-xhieda rrizulta illi ma kien virus xejn, izda kien zball illi ttiehed mill-amministrazzjoni tas-socjeta' ta' Mario Camilleri.

Irrizulta illi originarjament illi l-prezzijiet kienu qeghdin jigu kkwotati fil-munita Euro, izda l-fabrika minfejn kienu ser jimportaw il-lampi irriferithom ghall-fabrika taghhom stess l-Italja, illi kkotat il-prezz f'li Maltin. Meta l-iskrivana rat dan il-prezz, hasbet illi dawn kienu Euros, u kkonverithom darb'ohra f'denominazzjoni Maltija, b'tali mod illi l-prezz gie ndikat bin-nofs. Kien ghalhekk li l-konvenut permezz ta' l-ittra tas-26 ta' Awissu, 2003 informa lis-socjeta' attrici illi ma kienx sejjer jissokta bil-bejgh bil-prezz originarjament mifthiem.

Is-socjeta' attrici rrifjutat li taccetta din l-iskuza u nsistiet li l-bejgh gie konkjus, u l-konvenut kellu jonora l-obbligazzjoni tieghu u jikkonsenja l-merkanzija bil-prezz offrut minnu u accetat mis-socjeta' attrici.

Ikkunsidrat:

Illi fl-eccezzjonijiet tieghu l-konvenut qieghead jghid illi l-Artikolu 1347 tal-Kodici Civili li jirregola l-bejgh, jipprezumi li ma jkunx hemm zball, u fi kwalunkwe kaz, il-kunsens tieghu ghall-bejgh ta' l-oggett bil-prezz minnu ndikat kien vizzjat minhabba dan l-izball.

Bir-rispett, il-Qorti ma jidhrilhiex illi stante dawn ic-cirkostanzi l-konvenut jista' jecepixxi dawn l-ostakoli. Jibda biex jinghad, u dan jidher li huwa pacifiku bejn il-partijiet, illi l-artikolu 1347 tal-Kodici Civili jippreskrivi illi bejgh ikun konkluz bejn il-partijiet fil-mument illi l-oggett tal-bejgh ikun identifikat u l-prezz mifthiem u ma hemmx ghalfejn illi issir il-konsenja u l-hlas dak il-hin. Il-ligi la

tipprezumi zball u lanqas tikkwalifika l-artikolu, tipprezumi anzi li l-partijiet ikunu agixxew in *buona fede*, ikunu raw l-affarijiet taghhom bhala *bonus pater familias* u darba jkunu ftehm fuq l-oggett li jkun identifikat, allura f'dan il-kaz il-bejgh ikun sar.

Jekk il-konvenut jidhirlu illi huwa ha zball, liema zball seta' jaffettwa negattivament l-interessi tieghu, allura kien fid-dover illi jstittwixxi kawza *ad hoc* sabiex jannulla l-bejgh. Pero', ghal fini ta' l-argument, il-Qorti lesta biex tikkonsidra l-eccezzjoni tal-vizzju tal-kunsens kif qajjem l-istess konvenut fl-ahhar eccezzjoni tieghu.

Ikkunsidrat:

Kif tajjeb osservat is-socjeta' attrici fin-Nota ta' l-Osservazzjoni taghha, biex zball ikollu xi effett fuq il-kunsens irid ikun wiehed sostanzjali (Vol. XXIX P 1 p 591). Il-gurista Giorgi (Teoria Delle Obbligazione – Vol. IV para 51) jghallem illi, “Il criterio sottinteso del legislatore sul significato della parola sostanza e' interamente subiettivo; vale a dire un criterio tutto relativo al modo con cui veniva considerato l'oggetto della convenzione del contratto che si e' ingannato.” L-istess Giorgi jikkwalifika l-kelma sostanza meta fix-xoghol fuq imsemmi [pagni 94/95 para. 68] jghid, “Non si dimentici poi che l'errore, sia di fatto, sia di legge, cade sulla sostanza, cade sulla persona, dev essere scusabile. Per convincersi della necessita' di questo requisito, affinnche l'errore renda invalido il contratto, basta ricorre ai piu semplici principi di equita' naturale ...”

Dan it-taghlim jidher illi gie segwit mill-Qrati taghna. Tant hu hekk illi fil-kawza Raniero German vs Michele Grech (Vol. XXX P 2 p 137) inghad, “Biex zball igib mieghu n-nullita' ta' trattazzjoni hemm bzonn illi jkunu jaqa' fuq is-sustanza tal-kuntratt, barra minn dan irid ikun zball skuzabbli.”

Il-gurista Laurent (Vol. XV p 455) huwa aktar specifiku meta jikkwota l-gurista l-iehor Potier. “Potier ci dira anche cio che bisogna intendere per errore sulla sostanza della

cosa l'errore annulla la convenzione, egli dice, quando cade sulla qualita' della cosa che le parti hanno avuto principalmente di mira e che forma la sostanza di questa cosa. L'errore sulla sostanza e' dunque un errore sulla qualita', ma non ogni errore sulla qualita' e' sostanziale; bisogna che esso cada su di una qualita' principale ed e' l'intenzione delle parti quello che deve decidere se una qualita' e' o no principale; bisogna vedere quello che hanno avuto di mira le parti contraenti. E' il caso di applicare il principio di Donat; le parti non avrebbe contrattato se avessero saputo che la cosa non aveva quella qualita' che esse le supponevano ...”

Dan it-tagħlim, quindi, jfisser li biex l-izball fuq l-oggett jista jaffettwa l-kunsens tal-kontraenti, allura f'dan il-kaz irid ikun sostanzjali, skuzabbli u jaqa' fuq in-natura ta' l-oggett innifsu. F'dan il-kaz, gara illi ma hemm l-ebda disputa bejn il-partijiet dwar il-kwalita' ta' l-oggett in vendita'. Is-socjeta' attrici tablet illi tixtri minghand il-konvenut kwalita' specifika ta' dawl u l-konvenut ipprovda din il-kwalita' kif rikjesta mis-socjeta' attrici li accettat l-oggett fil-kwalita' offrut.

Il-kontroversja bejnithom tirrigwarda l-prezz fejn il-konvenut qieghed jecepixxi zball sostanzjali meta huwa kkwota prezz flok iehor. Il-Qorti jidhrilha li r-raguni migjuba mill-konvenut, bhala skuza ghaliex offra prezz baxx iktar milli suppost, mhijiex wahda skuzabbli fit-termini tal-gurisprudenza fuq imsemmija.

Jidher illi l-konvenut ilu f'dan in-negozju zmien twil u ghandu taht idejh diversi dipartimenti u impjegati biex jistghu jmexxu l-azjeda tieghu b'mod efficcjenti. Jidher ukoll illi din kienet l-ewwel darba illi ntroducew din il-kwalita' ta' dawl fis-suq Malti fejn allura l-Qorti kienet tippretendi illi l-konvenut juza diligenza aktar minn *bonus pater familias*, sabiex jassigura illi huwa ser jikkwota prezz tajjeb ta' l-oggett li kien qed joffri.

Hawnhekk, il-konvenut halla f'idejn skrivana sabiex hi tinterpreta l-prezz li gie mibghut lilhom mill-esteru. U

mhux hekk biss, izda hallew zmien twil ta' kwazi xahar, sakemm indunaw bl-izball.

L-accettazzjoni tas-socjeta' attrici iggib id-data ta' l-4 ta' Awissu 2003, izda kien biss fis-26 ta' Awissu 2003 li l-konvenut kiteb lis-socjeta' attrici biex jinfurmha li hu kien ha zball meta kkwota l-prezzijiet. Dan kien zball illi facilment seta' jigi evitat kieku kien hemm nies ta' certa hila li setghu jidentifikaw mall-ewwel il-prezz offrut mill-esteru ghall-oggett mibjugh.

Adrian Figallo, a fol. 54, jghid illi fi zmien it-transazzjoni kienu qeghdin *fix-shut down* u *c-cekk* u *l-confirmation order* sabu hom fid-19 ta' Awissu 2003 meta kienu *bix-shut down*.

Il-Qorti ssib din ix-xhieda difficili biex titwemmen, meta l-ordni ta' konferma iggib id-data ta' l-4 ta' Awissu 2003. il-konvenut jirrikonoxxi s-serjeta tan-negozju illi ghamel mas-socjeta' attrici meta hu stess jghid a fol. 58, illi ma nfirmax mall-ewwel lis-socjeta' attrici bl-izball illi kienu hadu u dan ghaliex kien, "... apparat sofistikat u specjalizzat hafna, mhux apparat li jinbiegh kuljum u ghalhekk kien importanti illi meta vverifikajna sew l-affarijiet ahna nghaddu l-vera prezz lis-socjeta' attrici."

Bir-rispett, il-Qorti jidhrilha, illi l-konvenut messu vverifika sew l-affarijiet qabel ma offra l-prezz lis-socjeta' attrici u mhux wara. U ghalhekk, il-Qorti ssib illi l-izball illi gie mehud mill-konvenut jew l-impjegati tieghu ma kienx wiehed skuzabbli, u dan apparti l-fatt li l-izball illi ha ma kienx jimporta l-kwalita' ta' l-oggett mifthiem u ghalhekk, ma jistax issa jecepixxi li l-kunsens tieghu kien vizzjat fl-isfond ta' l-artikoli kkwotati minnu fl-eccezzjonijiet tieghu.

Il-Qorti ghalhekk jidhrilha, illi l-mument illi s-socjeta' attrici accettat l-offerta tal-konvenut ta' l-oggett debitament identifikat, il-bejgh kien legalment konkjus u ma jistax issa l-konvenut jahrab minn dan in-negozju billi jecepixxi zball illi legalment kien jahti hu biss, bhal ma jghid il-Latin "caveat venditor" u l-konvenut issa jrid jerfa' r-responsabbilta' ta' dan l-izball.

Ikkunsidrat:

Irrizulta wkoll mill-provi illi s-socjeta' attrici kellha tinkorri l-ammont indikat fl-avviz meta xtrat l-istess oggetti minghand socjeta' ohra bi prezz ghola. Dan kien jintitolha quindi, illi tigbor l-istess ammont minghand il-konvenut bhala danni ghall-inadempjenza ta' l-obbligazzjonijiet kuntrattwali tieghu.

Mill-bqija, il-Qorti taghmel ukoll referenza ghall-gurisprudenza kkwotata mis-socjeta' attrici fin-Nota ta' l-Osservazzjonijiet taghha.

Ghal-dawn il-motivi:

Il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tilqa' t-talba tas-socjeta' attrici u tikkundanna lill-konvenut, fil-kwalita' tieghu premessa, illi jhallas lill-istess socjeta' in linea ta' danni, s-somma ta' elf, hames mija u disgha u erbghin lira Maltin u disgha u hamsin centezmu (Lm1,549.59) rapprezentanti ammont addizzjonali illi s-socjeta' attrici kellha tinkorri sabiex tottjeni l-prodott, ossia lampi illi l-konvenut kien biegh lis-socjeta' attrici izda illi huwa naqas illi jikkonsenja fit-terminu prefiss fil-"client confirmation order" imhejji minnu stess. Apparti dan, tordna lill-konvenut jirritorna c-cekk fl-ammont ta' hames mija, tlieta u disghin lira Maltin u tnejn u erbghin centezmu (Lm593.42) illi s-socjeta' attrici kienet hallset bhala depozitu fuq l-ordni u f'kaz illi dan issarraff, jirrifondi din is-somma lis-socjeta' attrici.

Bl-ispejjez u l-interessi legali mid-data tan-notifika ta' l-avviz, kontra l-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----